

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Michaela Nipperta a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové ve věci

žalobce: **M** [redacted] **S** [redacted], narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Janem Boučkem
sídlem Opatovická 1659/4, 110 00 Praha 1

proti

žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha 2
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o nemajetkovou újmu

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 20. července 2020, č. j. 18C 264/2015-233,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v zamítavém výroku o věci samé (výrok III.) ohledně částky 63 375 Kč s příslušenstvím **potvrzuje**, jinak **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 15 750 Kč s úroky z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 25. 9. 2015 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení před soudem prvního stupně, před odvolacím a dovolacím soudem ve výši 67 720,50 Kč, do 15 dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Ing. Jana Boučka.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované zaplatit žalobci úroky z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 55 125 Kč od 25. 9. 2015 do 23. 6. 2016, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.) a dále žalované uložil zaplatit žalobci částku 15 750 Kč s úroky z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 25. 9. 2015 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok II.). Ohledně částky 79 125 Kč s příslušenstvím byla žaloba zamítnuta (výrok III.) a žalované bylo uloženo zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 24 684 Kč (výrok IV.).
2. Takto soud prvního stupně rozhodl po té, co rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2019, č. j. 30Cdo 5117/2017-191, byl zrušen potvrzující rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2017, č. j. 28Co 133/2017-158, a rozsudek soud prvního stupně ze dne 9. 1. 2017, č. j. 18C 264/2015-113, kterým bylo žalované uloženo zaplatit žalobci úrok z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 55 125 Kč od 25. 9. 2015 do 23. 6. 2016 a žaloba byla zamítnuta ohledně částky 94 875 Kč s příslušenstvím, a to se závazným právním názorem, že zvýšený význam řízení pro žalobce je nutno zohlednit v rámci v úvahy, jakým způsobem se procentně upraví základní částka jeho peněžitého odškodnění.
3. Žalobce se žalobou vůči žalované podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, dále také „OdpŠk“, domáhal odškodnění nemajetkové újmy ve výši 150 000 Kč s tvrzením, že byl trestně stíhán ve věci vedené u Okresního soudu ve Znojmě pod sp. zn. [REDAKCE] a že rozsudkem ze dne 24. 11. 2014 byl obžaloby zproštěn. Proti rozsudku podal nejvyšší státní zástupce dovolání a věc byla dne 18. 8. 2015 postoupena Nejvyššímu soudu České republiky. Ke dni podání žaloby řízení přesáhlo 6 let a 3 měsíce, věc nebyla složitá, žalobce se od počátku bránil nesmyslnému trestnímu stíhání, význam předmětu řízení byl zvýšený. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, při mimosoudním projednání uplatněného nároku uznala, že trestní řízení bylo nepřiměřeně dlouhé a že žalobci vznikla nemajetková újma a z tohoto titulu mu poskytla zadostitučnění ve výši 55 125 Kč. Ohledně této částky s příslušenstvím bylo usnesením soudu prvního stupně řízení zastaveno.
4. Soud prvního stupně provedl dokazování obsahem spisu Okresního soudu ve Znojmě, sp. zn. [REDAKCE], jehož obsah nebyl mezi účastníky sporným. Uzavřel, že usnesením ze dne 22. 5. 2009 zahájil policejní orgán trestní stíhání žalobce pro podezření ze spáchání trestného činu zvýhodňování věřitele ve spolupachatelství. Rozsudkem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 24. 11. 2014 byl žalobce zproštěn obžaloby, přičemž odvolání státního zástupce odvolací soud zamítl a Nejvyšší soud odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce. Řízení bylo pravomocně skončeno dne 24. 3. 2015, když posuzované řízení trvalo 6 let a 3 měsíce. Dne 24. 3. 2015 žalobce u žalované předběžně uplatnil nárok na náhradu zadostitučnění a žalovaná na základě stanoviska ze dne 20. 6. 2016 mu z tohoto titulu příznala částku 55 125 Kč, kterou zaplatila dne 23. 6. 2016.

5. Dále se soud prvního stupně zabýval kritérii § 31a odst. 3 OdpŠk. V tomto ohledu vzal za relevantní, že posuzované řízení bylo vedeno proti dvěma obviněným, přihlásilo se 48 poškozených, bylo prováděno množství listinných důkazů a mnoho výslechů svědků a že bylo vypracováno několik znaleckých posudků, včetně jejich doplňování. Ve věci rozhodoval 2x soud prvního stupně, 2x odvolací soud a 1x rozhodoval Nejvyšší soud. Žalobce se na délce řízení nepodílel ani v negativním ani v pozitivním slova smyslu, a to ani, pokud obhájce žádal o odročení hlavních líčení. Dále vzal v úvahu, že trestní řízení má obecně pro účastníky zvýšený význam, přičemž žalobce byl původně stíhán pro trestný čin zvýhodňování věřitele a hrozil mu trest odnětí svobody v délce 6 měsíců až 3 léta, byl nepravomocně shledán vinným z trestného činu podvodu a byl odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 30 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu 3 let. Přitom ve vztahu k žalobci jako proti obviněnému probíhalo souběžně jiné soudní řízení u Okresního soudu ve Znojmě pod sp. zn. [REDAKCE] kdy byl žalobce odsouzen rozsudkem ze dne 1. 10. 2009 k podmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin podvodu a byl mu uložen peněžitý trest. Dále přihlédl k tomu, že v posuzovaném řízení nebylo prokázáno, že žalobce by byl osobou recidivující, opakovaně trestně stíhanou, která je účastníkem mnoha soudních sporů a že z tohoto důvodu by případný význam řízení bylo pro něj možné hodnotit jako nižší. Současně vzal v úvahu, že nebylo ani prokázáno, že by žalobce byl osobou s vyšší trestní zkušeností, a proto soud prvního stupně k souběžně vedenému trestnímu řízení nepřihlížel. V posuzovaném řízení soud prvního stupně zjistil ojedinělý, ale časově významný průtah od 14. 11. 2011 do 28. 11. 2012, jinak soudy postupovaly plynule.
6. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že v posuzovaném řízení došlo k porušení žalobcova práva na projednání věci v přiměřené lhůtě s ohledem na délku řízení trvající 6 let a 3 měsíce a že mu vznikla nemajetková újma, kterou je nutno odškodnit v penězích. Přitom vyšel ze základní částky 15 000 Kč za 1 rok řízení (za první 2 roky polovina). Základní částku stanovil na 78 750 Kč, jež byla navýšena o 20 % za zvýšený význam řízení pro žalobce a následně snížena s ohledem na skutkovou a procesní složitost věci a počet stupňů soudní soustavy o celkem 30 %, výsledná výše odškodnění tak činila 70 875 Kč. Zároveň soud prvního stupně přihlédl k řízení vedenému u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. [REDAKCE] v němž byl projednáván nárok žalobcova spoluobviněného v daném trestním, a ve kterém tomuto žalobci bylo pravomocně přiznáno odškodnění ve výši 66 937,50 Kč. Soud prvního stupně pak s ohledem na skutečnost, že žalovaná žalobci již vyplatila 55 125 Kč, přiznal žalobci částku 15 750 Kč s příslušenstvím a ve zbytku žalobu zamítl.
7. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř.
8. Proti tomuto rozsudku se odvolal žalobce, který brojil proti výrokům II. a III. (zjevně míněno výroky III. a IV.; pozn. odvolacího soudu). Namítal, že přiznané zadostiučinění je nízké a že se soud prvního stupně vůbec nezabýval tím, zda byly splněny podmínky pro navýšení základní částky. To, že věc byla projednávána na několika stupních soudní soustavy, vyplývá výlučně z postupu orgánů činných v trestním řízení a nikoliv jeho. Podle žalobce orgány činné v trestním řízení, především Okresní soud ve Znojmě, zatížily řízení průtahy, přičemž soud prvního stupně průtahy nepenalizoval, což je v rozporu s § 31a odst. 3 písm. d) OdpŠk, ale penalizoval jej snížením základní částky za to, že si jeho zástupce dovolil 2x požádat soud o odročení nařízeného termínu jednání, avšak tento jeho postup neměl na celkovou délku řízení přitom žádný vliv. Namítl dále, že orgány činné v trestním řízení se v posuzovaném řízení od počátku hrubě mýlily v posouzení věci, což bylo fatální. Poukázal dále na to, že přípravné řízení trvalo zanedbatelnou dobu a že soud pak pracoval se zjevnými průtahy. Odkázal pak na stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 206/2010 ve vztahu k postupu orgánů veřejné moci a dále akcentoval, že soud prvního stupně

bagatelizoval věc tím, že řízení pro něj nemělo zvýšený význam, což popírá presumpci zvýšeného významu daného judikaturou soudů vyšší instance. Trval na tom, že posuzované řízení nebylo složité a že věc z přípravného řízení byla předložena jako hotová. Nesouhlasil ani s výrokem o nákladech řízení, který považoval za nepřezkoumatelný. Z těchto důvodů navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně a přiznal mu náklady řízení. V doplnění odvolání akcentoval významný průtah v posuzovaném řízení v délce jednoho roku v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku, za což nese odpovědnost stát. Tyto průtahy právě způsobily celkovou nepřiměřenou délku řízení, což nebylo soudem prvního stupně, v rozporu s judikaturou, náležitě hodnoceno. Stejně tak soud dostatečně nepřihlédl k nesprávnému postupu státního zástupce i soudu prvního stupně v posuzovaném řízení, který byl odvolacím soudem označen za vadný, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30Cdo 1433/2020. Dodal, že v posuzovaném řízení státní zástupce opakovaně podával odvolání, což bylo nutno zohlednit při odškodnění, přičemž on podal pouze jedno odvolání, které bylo důvodné.

9. Žalovaná navrhla potvrzení napadeného rozsudku v zamítavém výroku o věci samé a ve výroku o nákladech řízení.
10. V řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. [redacted] byl projednáván nárok žalobceva spoluobviněného v posuzovaném řízení, přičemž ve věci bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 27. 2. 2018, č. j. [redacted] ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2018, č. j. [redacted]. V tomto řízení soud prvního stupně vycházel z délky posuzovaného řízení v rozsahu 6 let a 7 měsíců, přičemž základní částku stanovil na 94 917 Kč a snížil ji o 30 % z důvodu složitosti věci, dále ji zvýšil o 30 % pro zvýšený význam řízení pro žalobce a následně snížil o 5 % za podíl žalobce na délce řízení, celková výše odškodnění tedy měla činit 90 171 Kč. Odvolací soud zvýšený význam řízení pro žalobce hodnotil 20 %, jinak procentuální modifikaci základní částky aproboval a za přiměřené odškodnění považoval částku 66 937,50 Kč. Rovněž v tomto případě žalovaná žalobce odškodnila částkou 55 125 Kč.
11. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 1. 2021, č. j. [redacted] rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku o věci samé (výrok III.) potvrdil, ve výroku o nákladech řízení (výrok IV.) jej změnil tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení před soudem prvního stupně, před odvolacím a dovolacím soudem ve výši 39 264,50 Kč (výrok I.) a dále žalobci bylo uloženo zaplatit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.).
12. K žalobcovu dovolání Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 29. 6. 2021, č. j. 30Cdo 1388/2021-297, shora uvedený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že odvolací soud při hodnocení přiměřenosti délky posuzovaného řízení a při následné úvaze o výši odpovídajícího zadostiučinění, které by nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nepřiměřenou délkou tohoto řízení odčinilo, zhodnotil jak kritérium složitosti řízení, tak i kritérium postupu orgánů veřejné moci. Ze skutkových zjištění však vyplynulo, že jak soud prvního stupně, tak odvolací soud, přihlédl při hodnocení otázky nečinnosti soudu v průběhu řízení pouze k období mezi hlavními líčeními konanými ve dnech 14. 11. 2011 a 28. 11. 2012, kdy v řízení nebyly činy žádné úkony. Z toho dovodily, že tento ojedinělý průtah žádnou korekci základní částky zadostiučinění neodůvodňuje. Nejvyšší soud zdůraznil, že soudy opomněly zohlednit další dobu 19 měsíců, která uplynula od podání obžaloby k okresnímu soudu do nařízení prvního hlavního líčení ve věci a že neobstojí závěr, že i po tuto dobu docházelo k plynulému vyřizování věci. V této souvislosti Nejvyšší soud poukázal na to, že celková délka posuzovaného

řízení činila 6 let a 3 měsíce a že celková doba nečinnosti soudu představuje 2,5 roku, tedy více než třetinu.

13. Vázán závazným právním názorem dovolacího soudu (§ 243g a § 226 odst. 1 o. s. ř.) odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek i řízení mu předcházející v odvolacím jednání (§ 212, § 212a odst. 1, 5, § 214 odst. 1 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání je částečně důvodné.
14. Odvolací soud se zabýval jednotlivými průtahy v posuzovaném řízení a přihlédl k nečinnosti soudu v období mezi hlavními líčeními konanými ve dnech 14.11. 2011 a 28.11. 2012 a dále k průtahu v trvání 19 měsíců, který vznikl od podání obžaloby k okresnímu soudu dne 10.8. 2009 do nařízení prvního hlavního líčení dne 20.6. 2011. V tomto ohledu vzal relevantním, že dne 31.8. 2009 požádal předseda senátu o povolení prodloužení lhůty k provedení úkonu za účelem nařízení hlavního líčení z důvodu obsáhlosti spisu, dovolené a vyřizování další agendy starších časových řad, přičemž lhůta byla předsedou soudu prodloužena do 20.11.2009. Dne 20.11. 2009 pak požádal předseda senátu o povolení prodloužení lhůty, jež mu prodloužena do 19.3.2010. Týž den požádal předseda senátu o povolení prodloužení lhůty k provedení úkonu za účelem nařízení hlavního líčení a předseda soudu ji prodloužil do 30.6. 2010. Ještě téhož dne předseda senátu požádal o povolení prodloužení lhůty k provedení úkonu a předseda soudu povolil prodloužení do 30.9. 2010. Ve stejný den požádal předseda senátu o povolení prodloužení lhůty k provedení úkonu a předseda soudu povolil prodloužení lhůty do 31.12. 2010. Dne 16.12. 2010 požádal předseda senátu o povolení prodloužení lhůty k provedení úkonu, která byla prodloužena do 29.4. 2011. Dne 24.3. 2011 byl stanoven termín hlavního líčení na den 20.6. 2011. V této souvislosti odvolací soud vzal v úvahu, že lhůta k nařízení hlavního líčení podle § 181 odst.3 trestního řádu, ve znění účinném od 1.7. 2009 u okresního soudu činí 3 týdny od podání obžaloby, přičemž v posuzovaném řízení byla tato lhůta předsedou soudu opakovaně prodloužována s ohledem na obsah spisového materiálu, z důvodu dovolené soudce a z důvodu nutnosti přednostně vyřizovat jiné věci starších časových řad.
15. Závěr o tom, zda byl určitý úkon učiněn v přiměřené době ve smyslu § 13 odst.1 věta třetí OdpŠk, je vždy odvislý od konkrétních okolností případu, zejména od závažnosti újmy, která v případě neprovedení úkonu hrozí a které má daný úkon zabránit, popřípadě jí v případě již nastalé újmy zmírnit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.4. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3271/2012; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na <http://www.nsoud.cz>). Při posuzování přiměřenosti délky řízení je třeba vždy vycházet z celkové délky řízení a nikoliv jen z délky jednotlivých průtahů ve smyslu období nečinnosti soudu. K porušení práva na přiměřenou délku řízení může dojít i tehdy, nedošlo-li v řízení k průtahům, a naopak, i když k průtahům v řízení došlo, nemusí se vždy jednat o porušení práva na přiměřenou délku řízení, jestliže řízení jako celek odpovídá dobou svého trvání času, v němž je možné uzavření řízení zpravidla očekávat. Při posuzování kritéria postupu orgánů veřejné moci jde zejména o to, zda příslušný orgán v reakci na vzniklé procesní situace či v souvislosti s chováním účastníků využil či využíval všech jemu dostupných procesních prostředků, zda na podané návrhy reagoval bez prodloužení či zda sám bez ohledu na chování účastníků řešením vedlejších otázek přispěl k celkové délce řízení. To se týká i těch řízení, která jsou ovládána zásadou dispoziční. Ohled je zde výjimečně možné brát i na dočasnou přetíženost konkrétního soudu či konkrétního soudce, avšak jinak by takoví činitelé jako nedostatečná organizace práce, špatná personální situace, nedokonalá právní úprava atd., mající svůj původ uvnitř soudního či právního systému, neměli sloužit k ospravedlnění nepřiměřené délky řízení. Dočasné nahromadění nápadu neznamená odpovědnost na straně smluvních států pod podmínkou, že tyto státy přijmou s náležitou rychlostí nápravná opatření za účelem vypořádání se s výjimečnými situacemi tohoto druhu

(srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. 7. 1983, ve věci Zimmermann a Steiner proti Švýcarsku, stížnost č. 8737/79, odst. 29, resp. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. 30Cdo 3151/2016).

16. S ohledem na závěr Nejvyššího soudu v této věci a s ohledem na citovanou judikaturu dospěl odvolací soud k závěru, že v důsledku dlouhotrvajících průtahů v posuzovaném řízení v celkové délce 2,5 roku je potřeba navýšit základní částku ve prospěch žalobce o dalších 20 %, tedy o částku 15 750 Kč. Pokud jde o výpočet základní částky, hodnocení významu řízení pro žalobce a složitost řízení, považoval Nejvyšší soud závěry odvolacího soudu za správné.
17. Z výše uvedených důvodů byl napadený rozsudek v zamítavém výroku o věci samé (výrok III.), ohledně částky 63 375 Kč s příslušenstvím jako správný potvrzen (§ 219 o. s. ř.), jinak byl v tomto výroku změněn a žalované bylo uloženo zaplatit žalobci částku 15 750 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 25. 9. 2015 do zaplacení [§ 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř.].
18. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobce byl procesně úspěšný a vznikly mu náklady za soudní poplatek z dovolání ve výši 7 000 Kč a dále za 13,5 úkonu za zastoupení advokátem po 3 100 Kč dle § 9 odst. 4 písm. a), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) b), d), k) a odst. 3 ve spojení s odst. 2 písm. h) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) - dále jen „AT“. Žalobci náleží odměna za převzetí a přípravu zastoupení, podání žaloby, písemné podání ze dne 30. 12. 2015, vyjádření ze dne 15. 3. 2016, podání ze dne 23. 6. 2016, vyjádření k částečnému zpětvzetí ze dne 12. 10. 2016 (půl úkonu), účast při ústním jednání dne 9. 1. 2017, podání odvolání, účast na odvolacím jednání dne 21. 6. 2017, podání dovolání, účast na jednání před soudem prvního stupně dne 20. 7. 2020, podání odvolání, účast na odvolacím jednání dne 20. 1. 2021, podání dovolání a účast na odvolacím jednání dne 13. 10. 2021. Podle § 13 odst. 4 AT žalobci náleží 14 náhrad hotových výdajů po 300 Kč a dále 21 % DPH ve výši 9 670,50 Kč dle § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř. Celkové náklady představují částku 67 720,50 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně, o jehož přípustnosti, za podmínek § 237 o. s. ř., rozhodne odvolací soud.

Praha 13. října 2021

Mgr. Michael Nippert v. r.
předseda senátu